

HØYRINGSFRÅSEGNER 202600024

UTTALE TIL SØKNAD OM UTVIDING AV BJØRGJO KRAFTVERK I ETNE OG VINDAFJORD KOMMUNAR.

Uttalen gjeld den delen av søknaden som går på å overføra eit 0,7 km² (700 dekar) stort nedbørfelt i sør-søraust til Mørkavatnet/ Bjørgjo kraftverk, samt bygging av ein ca. 630 m lang open overføringskanal frå bekk nedom utløpet av Grindavatnet.

Mørkavatnet/Bjørgavassdraget og Grindavassdraget er to ulike vassdrag med to ulike nedslagsfelt og nedbørområde. I søknaden om konsesjon, vil utbyggjar overføra vatn frå Grindavassdraget som er urørt, til Bjørgavassdraget som er utbygd.

Mørkavatnet/Bjørgavassdraget renn nedover utmarka til garden Bjørgjo og ut i Etnefjorden.

Grindavatnet drenerer over fellesfjellet Ytrefjellet (etter gammalt felles for gardane Bjørgjo, Veste, Utstuen og Ve), og vidare over utmarkene til Veste, Utstuen og Ve. Vassdraget renn ut som Veaelva mellom b.nr. 5 og 6 på Ve, og ut i Etnefjorden, litt lenger aust enn Bjørgaelva. Avstanden mellom desse to utløpa i Etnefjorden er omlag 3-4 km rekna langs strandlinja.

Omsøkt kanal på 630 m vil avskjera øvre tilløp av Veaelva, og overføra vatn frå Grindavatnet/Veavassdraget til Bjørgavassdraget.

KONSEKVENSNAR:

- Det vil bli redusert vassføring for beitedyr i Ytrefjellet og utmarka til berørte grunneigarar. Området har vore brukt til beitedyr, både sau og storfe, frå gammalt av og fram til nylig. Drikkevatn for dyra er særdeles viktig.
- Det vil kunna bli endring i vegetasjon i beiteområdet på grunn av redusert vasstilførsel i nedslagsfeltet for Veaelva.
- Det er sagt i søknaden at «inngrep i myr skal ikkje finne stad» (s.58, under 6.2.2 Driftsfase). Når ein ser på figur 12, s.17 og tabell 4, s.24, ser ein at det vil komma inngrep i myr, både midlertidig og permanent.

Og ikkje minst viktig!!

- Det vil bli redusert vassføring i Veaelva.
- Veaelva har vore og er den viktigaste vasskjelda for oppsitjarane på Bruka på Ve. Her var det i si tid sag. Bruka på Ve hadde sine kvernar her til å mala kornet sitt. Her foregje klesvask, dusj og bad, og vasshenting inntil ganske nylig.
- Av beredskapshensyn er Veaelva særdeles viktig for rettighetshavarane på Ve, og

HØYRINGSFRÅSEGNER 202600024

overføring av utløpsvatnet frå Grindavatnet kan få store negative konsekvensar for framtida. Seinast vinteren 2026 var det straumbrot her i distriktet, der enkelte var utan straum i fleire dagar. Utan tilgang til vassreservar i Veaelva, ville eit slikt scenario kunna bli veldig dramatisk i forhold til vatn for både folk og husdyrproduksjonen me driv.

FAKTA:

I 1918 blei det gjort ein avtale/overenskomst, der eigarane av Bjørgjo fråskreiv seg alle rettigheter i Grindavatnet mot å få einerett i Mørkavatnet/Bjørgavatnet (sjå vedlegg. NB: Avskrift manglar endel signaturar som finst i håndskriftversjonen). Utbyggjar Egil Kambo er ein av eigarane i Bjørgjo. Han er ein av rettsetterfølgjarane etter lensmann Johnsen og Ola Gautun som eigde i Bjørgjo i 1918.

Det betyr: Egil Kambo har ingen eigarrett i Grindavatnet, og har heller ikkje rett til å overføra vatn derifrå og over til Mørkavatnet/Bjørgavatnet.

SØKNADSPROSESSEN:

Såvidt me kjenner til, har utbyggjar ikkje snakka med grunneigarane og rettighetshavarar der han vil henta vatnet frå. Me reagerer på at han søker om konsesjon på vatn på annan manns eigendom, utan eingong å ha hatt møte med felleseiget.

Det same gjeld at høyringsdokument er sendt ut til kommunane og ulike organisasjonar, men ikkje til grunneigarane. Det er rart at grunneigarane heilt tilfeldig skal bli oppmerksomme på saka via prat på bygda.

Når det i tillegg blir lagt ut for høyring 15.juli, midt i ferien, virkar det som om dette er ei hastesak som skal pressast eller tvingast gjennom, utan grunneigarane sin kjennskap til saka, og utan avtale med grunneigarar og rettighetshavarar.

Etter vår meining må overføring av vatn frå bekken nedom Grindavatnet, inkludering av feltet på 700 dekar i samband med dette, samt etablering av 630 m kanal frå Grindavassdraget over til Mørkavatnet takast ut av planane.

Ve, 18.august 2026

Oppsitjar på Ve, og tidlegare eigar av Ve g.nr. 20, b.nr. 1 og 3;

Ingunn Frette

HØYRINGSFRÅSEGN 202600024